

BESCHRIJVING EXPERIMENT 3

Onderzoeker: Sofie

Facilitator: Ruth

Deelnemers: 6

Duur: 1,5u + 60' nabespreking

Locatie: KMSKA Antwerpen

1. **Introductie: 10'**
 - Sofie – onderzoeker: Kader onderzoek MKE & kunsteducatie, museumhygiëne
 - Ruth – facilitator/opsteller: Kader opstellingswerk, opstellingshygiëne
 - Voorstelronde deelnemers
2. **Korte ademhalings/mindfulness oefening: 5'.**
3. **Oefening 1.a. bij kunstwerk 'Het licht verplaatst zich': 15'**

Het licht verplaatst zich - Jozef Van Ruyssevelt (1979)

- De facilitator begint de oefening door de deelnemers te vragen om stil te zijn en rechtop te gaan staan. Een specifiek schilderij wordt gekozen als focuspunt, en de deelnemers worden uitgenodigd om te voelen wat het schilderij met hen doet terwijl ze in stilte kijken. Ze krijgen de tijd om deze gewaarwordingen in zich op te nemen. Vervolgens worden de deelnemers gevraagd om een positie in de ruimte te kiezen op basis van hun gevoel ten opzichte van het schilderij. Dit omvat het bepalen van de afstand, nabijheid en kijkrichting die op dat moment passend aanvoelt. Het is belangrijk dat ze hun huidige gevoel volgen, wetende dat deze positie later of op een ander moment anders kan aanvoelen. De facilitator geeft iedereen de tijd om hun plek te vinden en te voelen wat het schilderij met hen doet. Zodra iedereen een positie heeft ingenomen, begint de facilitator langs te gaan bij elke deelnemer om hun ervaring te beluisteren. De facilitator vraagt hoe het is om op die specifieke plek te staan en moedigt de deelnemers aan om naar elkaars ervaringen te luisteren en te reflecteren op wat dit met hen doet. Elke deelnemer deelt vervolgens zijn of haar ervaring, terwijl de anderen aandachtig luisteren en reflecteren op hun eigen gevoelens en reacties.
 - De facilitator vraagt de deelnemers na een eerste ronde, om de tijd te nemen om een nieuwe positie in de ruimte in te nemen. Ze worden aangemoedigd om de nieuwe beweging en positie in zich op te nemen en te observeren wat dit met hen doet, en om eventuele verschillen te voelen ten opzichte van hun eerdere positie. Nadat de deelnemers hun nieuwe positie hebben verkend, gaat de facilitator niet opnieuw rond om te luisteren, maar vraagt de facilitator hen om terug te keren naar de cirkel en hun plek te verlaten. De deelnemers nemen afscheid van hun gekozen positie en keren terug naar de centrale verzamelplek en gaan voor zichzelf kort na wat ze nodig hebben om even te pauzeren.
 - Nabespreking: 5'. De facilitator nodigt vervolgens de deelnemers uit om kort hun ervaringen van de eerste oefening met elkaar te delen. De deelnemers kunnen weer gaan zitten en in een cirkel plaatsnemen. Dit biedt de gelegenheid om inzichten en gevoelens te bespreken die zijn opgekomen tijdens de oefening: Hoe was deze ervaring? Het groepsgesprek, geleid door de facilitator, zorgt ervoor dat iedereen de kans krijgt om zijn of haar ervaringen te delen en biedt een afsluitend moment van reflectie en verbinding. Nadat alle deelnemers hun ervaringen hebben gedeeld, sluit de facilitator de oefening af.
4. **Oefening 1.b. Verkenning van verschillende perspectieven bij hetzelfde kunstwerk 'Het licht verplaatst zich': 10'.**

- Deze oefening is ontworpen om deelnemers uit te dagen om verschillende aspecten van een kunstwerk te verkennen en vanuit die perspectieven een passende positie in de ruimte in te nemen. De deelnemers worden uitgenodigd om een aspect van het schilderij te kiezen dat hen aanspreekt, zoals de kleur, vorm, de kunstenaar, het concept, het materiaal, of zelfs de ruimte, de titel, etc... Er is geen goed of fout in deze keuze; het gaat erom wat voor hen persoonlijk resoneert. Vervolgens nemen ze een positie in de ruimte in die past bij hun gekozen aspect, rekening houdend met afstand, nabijheid en kijkrichting tot het kunstwerk. De deelnemers worden aangemoedigd om zich volledig in te leven in hun gekozen aspect en te voelen wat dit met hen doet. Ze mogen zich vrij bewegen en bewust ervaren hoe hun lichaam reageert op deze positie en krijgen hier de tijd voor. De facilitator begeleidt de oefening door de instructies te geven en de deelnemers aan te moedigen om hun ervaringen te delen en gaat rond om te luisteren door de vraag te stellen: Hoe is het hier?
- Nadat elke deelnemer zijn of haar ervaring gedeeld heeft, wordt deze fase van het experiment afgesloten en de deelnemers worden uitgenodigd om langzaam terug in beweging te komen. De facilitator benadrukt dat er nu geen uitgebreide nabespreking zal plaatsvinden, maar dat ze meteen doorgaan naar de volgende oefening in een andere zaal. De facilitator bedankt de deelnemers voor hun betrokkenheid.
- Vervolgens legt de facilitator alvast uit dat de volgende oefening zal bestaan uit het vertellen van de persoonlijke beleving van een kunstwerk door één van de deelnemers, terwijl de anderen in eerste instantie luisteren. De groep zal dan een opstelling creëren op basis van de beschrijving van de ervaring van het kunstwerk door de deelnemer. De facilitator laat de keuze aan de groep wie bereid is om zijn of haar beleving van het kunstwerk te delen, waarbij benadrukt wordt dat er geen voorbereiding nodig is en dat het op het moment zelf wel zal komen. Bij de instructie wordt benadrukt dat de deelnemer wordt geïnterviewd door de facilitator en dat er geen druk is om een lange voordracht te geven. De facilitator zal vragen stellen en het proces begeleiden, waarbij er ruimte is voor spontaniteit en experiment. Er wordt benadrukt dat er geen juiste of foute antwoorden zijn en dat de deelnemers altijd de keuze hebben om niet mee te doen als ze zich niet comfortabel voelen. Na deze uitleg gaan de deelnemers naar het volgende kunstwerk en bereiden ze zich hierop voor.

5. **Oefening 2, bij kunstwerk 'Landschap met touwtjespringend meisje': 30'**

Landschap met touwtjespringend meisje - Salvador Dalí (1904-1989)

- De facilitator nodigt de deelnemers uit om bij elkaar te komen en vraagt vervolgens hoe het gesteld is met hun energie en of ze klaar zijn voor de volgende oefening. Er wordt benadrukt dat de volgende oefening een opstelling zal zijn en dat dit mogelijk wat aandacht en concentratie zal vergen. De deelnemers worden gevraagd om een seintje te geven als ze merken dat hun aandacht wegzakt, zodat daar rekening mee gehouden kan worden. Vervolgens wordt gekozen wie graag de interpretatie, beleving, of het aanvoelen van het schilderij wil ervaren als 'vraagsteller'. Nadat een deelnemer zich hiervoor aanmeldt, begeleidt de facilitator deze deelnemer naar een geschikte plek om te zitten. De facilitator zorgt ervoor dat de anderen haar goed kunnen horen en vraagt de deelnemer om zijn of haar ervaringen met het schilderij te delen. Vervolgens worden op basis van de beleving van de deelnemer 4 aspecten bepaald die de andere deelnemers zullen representeren en een representant voor de vraagsteller. De vraagsteller blijft toeschouwer. De vraagsteller kiest iemand die hem of haar vertegenwoordigt en kiest de deelnemers die de verschillende aspecten vertegenwoordigen. Vervolgens wordt de deelnemers gevraagd om recht te staan en zich in te leven in hun gekozen aspect. De vraagsteller wordt aangewezen om de gekozen deelnemers bij de schouders te nemen en hen een plek te geven in de ruimte in overeenstemming met hun aspect. Hij of zij begeleidt de deelnemers naar de juiste positie zonder daarbij te veel na te denken. De facilitator begeleidt de vraagsteller tijdens dit proces en vraagt hem of haar om ervoor te zorgen dat de positie van de deelnemers goed is ten opzichte van het schilderij. Daarna vraagt de facilitator aan de vraagsteller om een positie in te nemen waar deze het gesprek kan zien en horen. De facilitator gaat rond bij elke deelnemer met de vraag: wat gebeurt er hier?

De facilitator vraagt vervolgens aan de vraagsteller om zijn of haar positie in te nemen in plaats van de representant. Daarna wordt de representant bedankt voor de deelname en wordt deze gevraagd om als toeschouwer ook een positie in te nemen waar hij of zij goed kan horen en zien. De vraagsteller wordt vanuit deze nieuwe positie bevraagd hoe het is om de plek in te nemen.

De facilitator nodigt de deelnemers uit om een nieuwe positie in te nemen vanuit hun toegewezen rol. De deelnemers worden aangemoedigd om hun rol vast te blijven houden terwijl ze zich opnieuw bewegen. De deelnemers worden aangemoedigd om te kijken of er een plek in de ruimte is die misschien beter past bij hun rol in relatie tot het schilderij. Als ze merken dat dezelfde positie nog steeds passend is, is dat ook goed. Opnieuw gaat de facilitator rond om bij elke deelnemer te luisteren hoe het op zijn of haar positie is.

Om af te sluiten vraagt de facilitator aan de vraagsteller om vanuit het positieve gevoel een mentale foto te nemen van alles wat er tijdens de oefening is gebeurd. Vervolgens nodigt de facilitator de vraagsteller uit om iedereen uit de rol te ontslaan door hen even aan te raken en te zeggen: "Dankjewel, je bent nu terug (naam)" of "Dankjewel, je bent nu terug jezelf."

- Nabespreking: 15': Hoe was het voor jullie? Eender wat er komt. Hoe was dat om dat te ervaren? Wat gebeurde er? Wat gebeurde er niet?
6. **Nabespreking van het geheel** – focusgesprek: 60'